

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ára : Egész évre 10 K. Negyedévre 2-50 K. Tanítóknak, jegyzőknek 8 K.
Egy szám ára 20 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyitólát soronként 80 fillér.

A háboru botrányköve.

Irtó : Prohászka Ottokár.

Nebéz szívünk van a háborura s meg-sóhajtjuk lelkünk mélyéből a békét. Ki is merne ügyvédjének felcsapni, mikor annyi szomorúság jár nyomában, — mikor csupa fekete-ség s gyászfátyol ijeszti körülöttünk — mikor a sötétségből annyi halavány arc világit felénk s ha valahol meg-meg csillan egy fényesség, nem egyéb az mint özvegyek, árvák s szülők szemében megcsillanó könnycsepp. Ki merné mindezt a sok veszteséget s bánatot úgy egybefűzni az Isten irgalmas s könyörületes valóságával, hogy azt mondaná: ezt az Isten akarja... így büntet ő minket... ez az ő haragja... így tép és tapos ő lelket s szívet. Ebben a fogalmazásban a gondviselésből nagy kísértet lenne s a szenvedő árvák s a gyászoló özvegyek szinte összerezennének s aggódva kérdeznék: Hát ilyen az Isten?! Ily rettenetes az ő haragjának indulatja? Ily kínokban telik-e öröme s harczmezők-e az ő oltárai, melyek róluk szálljon fel az emberi hekatombák áldozati illata? Egy római császár, annak a dekadens imperiumnak egy fenevadja, azt mondta ugyan az egyik harcz-téren, hogy „ennek a vérnek rózsáillata van“; de hát ez az imperium nem volt az Isten-országa s az imperátorokról jobb hallgatni, mikor emberekről akarunk beszélni. Vérrózsákról beszélnek ugyan ma is a költők, de hát ez a költészet hallucináció: örület, mely rózsának nevezi azt, ami seb és kín és büz!

De ez az éremnek s ennek a rettenetes történéseknek csak egyik oldala; van annak másik oldala is. Igaz, hogy a háboru kín és küzdelem az egyesnek, de mint nemzeti s társadalmi erőfeszítés, a betörés, nemcsak kín az, hanem a haladás s fejlődés feltétele s új világok nyitánya. Kinban s vajadásban születik meg az új s minden jövődőség volta-kép ellensége a jelennek s a multnak. Ellen-tét, ütközés, küzdelem kell mindenhová, — az kell a szellemi, gazdasági s a társadalmi világba is. Hogy csak egyet mondjak, mily óriási, sőt, mondhatnám, isteni missziója van a halálnak a világban; tör, pusztít, öl az is; de mi volna nélküle?! A világ haladó-párti, tehát egyszersmind halál-párti s mint ilyen, folyton temet nemcsak embereket, de ideolo-giákat, nézeteket s érzéseket is; temeti azt az emberi, csinált világot s az élet anyala tapsol neki s Alleluját énekel hozzá. Hogy aztán a halál-pártiak sokszor olyasmit is el akarnak temetni, amit eltemetni sem nem szabad, sem nem lehet, az igaz; de az nem nagy baj, most ami igazán életerős, azt ha

le is török seprőikkel, újra kihajt s ha el is temetik, ismét feltámad s tanúságot tesz a világtörténelem színe előtt arról, hogy a halál, ha hatalom is, mégsem ur, hanem szolgálja s hogy e fekete szolgálja a fényes, fehér életet szolgálja.

Annai tehát bizonyos, hogy a harcznak s háborúnak is az Isten terveiben nagy szerepe van s ha ellentmond is érzéseinknek, abból nem következik, hogy nem szolgálja a gondviselés érdekeit. S valóban a történelem tanuskodik róla, hogy azt a békét, mely egyáltalában a küzdelmek tagadása lenne s mely minden bajtól s kintól megóvná a lelket, nem lehet az emberiség stilszerű berendezésének tekinteni. Hiába, a küzdő ember lesz mindig a többet érő ember, — a kény-szerhelyzetek nyomása alatt szokik fel a ma-gasba a lélek s ugyancsak a rossz ellen rea-gáló lelkeleten fejlenek ki a jellem, a bátorság s önmegbecsülés értékei! A haladás és fejlő-dés végett kellene az ütközések s a harczok, — a világlendület végett kellene a nemze-tiségi s faji ellentétek, — a jobb társadalmi állapotok kialakulása végett kellene az ér-dek- s érzésütközések, melyekben annyi rob-bantó erő van lekötve. E robbanások fájuak ugyan, hiszen eleven testekbe s lelkekbe szakítanak bele sebeket; de nem robbantanak-e azok ugyanakkor türehtelen társadalmi s gazdasági állapotokat, — nem robbantanak-e szét macskazugos világot, mely tele van doh-hal s egérszaggal, tele kloakáktól átitatott, salétromos lebujukkal, melyekben emberek laknak, de nem úgy mint kiknek otthonuk, hanem mint kiknek csak börtönük a világ?!

Hát bizony ez a megvéhenhéd, szenvedéssel telített világ nem lehet az ember ottho-na s még kevésbbé lehet az Isten öröme. Csoda-e hát ha letöri?!

Ezt a letörést sokszor megismétli a tör-ténet folyása. Kell megismételnie azt. Az ember ugyanis nagyon könnyen beleavul in-tézményeibe, felfogásaiba s szokásaiba; meg-merevül bennük s élet s frissesség helyett kedvetlenség és halál lesz a temperamentuma. Holt gondolatok, holt érzések, holt képzetek töltik el lelkét. Senki sem gyűlöli ezt a lelki vénséget jobban mint a Szentlélek s azért nevezi a szentírásban ezt a dohos, egérszagu világot „vetus fermentum“-nak, amit régi kovászknak s még jobban a „régiség s az élettelenesség kovászáknak“ fordíthatunk. Ez az a kovász, melytől megsavanyodik a kedély s elkedvetlenedik a lélek. Valami olyan lélek-

infekció-féle ez, melytől megmerevül az em-ber s alkalmatlan lesz fejlődésre, növekvésre s tökélesbülésre. Természetes, hogy az evan-gélium, mely mindenütt gyermeki lelkeletet, lelki frissiséget s készséget sürget, vén cson-tokkal nem rokonszenvez; neki mindig a fia-talság jegyében álló lelkelet kell. „Ha nem lesztek olyanok mint a kisdetek — mondja a tagbaszakadt s a sok halászatától tán kissé reumatikus apostoloknak is — nem mentek be a mennyek-országába“. Az Isten tudta, hogy hogyan kell higienikusan kezelni a lel-keket; hát úgy, hogy meg ne vénkedjenek! Mivel pedig mégis vénülnek s folyton vénül-nek, azért tüzet szór rájuk s felszántja őket a szenvedés ekéjével!

A „vetus fermentumnak“, a változatlan-ság s maradiságnak a szelleme „pensionopo-list“ teremtene a fáradt emberek számára, melyben nem mozogna semmi, mert ott már elkészültek mindennel. Gondolataikkal ott ugy vannak mint butorakkal; azok is olyanok mint az ósdi karszékek, a fakó terítők, a horpadt ágyrámak, a piszkos háziapokák s a kiszolgált pipaszárak. De azért mind meg van s ha költözködnek is, akkor is ezt a re-tyemutyát magukkal czipelik. Hát nem volna jó ezt mind tüzre dobni s ugyancsak nem volna jó a régi avult gondolatokkal, régi té-velyekkel, régi babonákkal előítéletekkel vé-gezni?! De ki tegye azt? Az ember, ki beleavasodott érzéseibe és belefakult gondo-latainak szürkességébe? Gubbasztnak ugyan a nyugdíjas lelkekben is gondolatok, moccan-nak bennük is érzések, de mivel e gondolatok egyszerűek — pedig azok, mert érdeklődést nem keltenek — azért mind szürkék mint a verebek s mivel egyszintájuk — pedig azok, mert laposak — azért mind törpék s mivel egy indításuak, azért mind gyöngék; vala-mennyi vén, még az is, mely ma fakadt, mert valamennyi köznapi. Az ilyen lelkekben tehát az élettelenesség, a közönség s az ujalom az ur!

De ez még a kisebb baj. Sokkal nagyobb baj az, hogy ez a lelki macskazug az életet urrá tenni nem is engedi; mert hát ezek az öreg gondolatok járnak-kelnek, motoznak s hangot adnak, kritizálnak s zsémbeskednek; nem szundikálnak a kócos karszékekben, ha-nem ki-kínéznak az ablakon s kaján szemmel irigykedve nézelődnek! Aki építeni, terem-teni akarna valamit, annak azt mondják: nem lehet, nincs hely s különben is a macskazu-gos várost a mennyei Jeruzsálemhez hason-lónak hiszik. Tetszik nekik a zezugos utca hol minden csendes; csak a vénség köhög benne. Hol is legyen itt hely nagy méretekre, szellős épületekre, felséges dómokra?! Ki csi-náljon itt helyet? Csak az csinálhat, ki a macskazugot szőhánnya. De fogja-e ezt ember tenni, ki a macskazugban született, ott ne-

velkedett, kinek az egérszag van az orrában s ki azt mégis illatnak tartja?

Nem, azt nem az ember teszi, legalább is nem a lelkipenzióhoz hozzászokott s a macskazugban magának ágyat vetett ember! A történelem mutatja, hogy új világához szenvedés s küzdelem kell s hogy az új világok születése is, mint minden születés, kínos vajudással jár! Az életmegújulásra szenvedések s harcok adják meg a lökést s az emberi lélek szenvedésekben megtisztulva emelkedik csak ki a régiség vaczkából s keres új megoldást kintó problémáinak.

Erre az esetben leszünk csak képesek, ha a világalakulás lelke mint kin és szenvedés zug végig az emberiségen s nyomában a tisztító szenvedésnek a Szentlélek új meglátásokat s érzéseket, új ellágyulásokat s felbuzdulásokat ad a hivatott lelkeknek. Ezek azután látnak s tesznek, pusztítanak s rombolnak is, de csak azért, hogy megint építsenek. Ugy látszik, mintha ilyenkor öserővel gyuladnának ki a hitnek régi gondolatai s mintha az erős érzések a szürkeség s laposság perifériájából az energiák központjába pattanának bele, hol vonzó, s teremtő erőkké válnak.

Hát ha ezt a sok jót a háboru hozza reánk, akkor méltán mondhatjuk: sokba került, de megéri; megéri, ha új szellemi életre, ha hitetlenségből hitre, közönyből lelkesülésre, bűnből szeretetre gerjedünk. S ezt az ered-

A hangulat Romániában.

A Románia állítólagos hadbakészüléséről minden hivatalos czáfolat ellenére is újra meg újra támadt teljesen alaptalan kősa hírek kapcsán a romániai szociáldemokrata párt megbízottja hosszan referál a román közhangulatról az olaszországi szociáldemokrata pártnak. Szerinte csak az arisztokrata-körökben és némely megvesztegetett kormányfő hatása alatt hangoztatnak a monarchia ellen tendenciózus jelszavakat.

Nemcsak a munkásság és a szociáldemokrata párt, hanem a polgárok legnagyobb része és minden iparos meg kereskedő egy szívvel-lélekkel a feltétlen neutralitás híve.

A háborútól minden józan román irtózik, mert még emlékezetünkben van az 1913-iki hadbavonulás. Ez bár inkább oporett-háboru volt; roppant kiábrándulással járt. A román nép megláthatta az alkalmossal egészségügyi hadiszolgálatunk roppant hiányait és a román vezérkar tökéletlenségét.

Ez az oporett-intervenció kolerajárványt és gazdasági krízist eredményezett; ugy hogy ma mindenki fel fogja egy igazi háboru rettenetes következményeit. Tudjuk, hogy egy háboru végképp tökretonné városi polgárságunkat, mely ma is kimondhatatlanul szegény és teljesen romlásba vionó Románia alig aerdülő iparát. A Szerbiához hasonló makacs ellenállásra hazánkban sem fizikai, sem morális ereje nincsen: a tanulatlan nép helyes ösztöne megérzi azt a szörnyű szerencsétlenséget, melybe Romániát egy (bár győztes) hadjárat sodorná és meroven ellentáll minden háborut kívánó demagógiának.

Erdély és Bukovina sorsa a román népre érdekekkel sosem birhatott. Némely politikai körök kintéve, Romániában senkicsem óhajta a két tartomány annexióját. Ellenkezőleg: a román polgárság irigykedve nézi Erdély és Bukovina román lakosait, kik nagyobb anyagi jólétben élnek, mint a mieink. Politikailag is ugy Erdély, mint Bukovina románjai jobb helyzetben vannak, mint miálunk.

Nevezetesen Bukovinában a románoknak általános szavazati joguk van; egyenlő, titkos és

menyt el is fogjuk érni, ha szenvedéseinkben nem rögzítjük csak a törésföldet, hanem az új világ energiáit, a nagy hit s a lelkes, szociális érzés arányos magvait vesszük felszántott lelkünkbe, — ha nem maradunk csak a panasznál, hanem felemelkedünk a megnyugváshoz s ha nem gombolozunk be abba, ami volt, hanem figyelő készséggel nézzük s vesszük azt, ami lesz. Istentől vesszük a bajt s hisszük, hogy a baj is az életet fejleszti bennünk. Így lesz lemondás, székszis s unalom helyett gondolatainkban megint fény, érzéseinkben tűz s szemeinkben parázs! A szenvedés által megtisztult embert eltölti az élet kedve s mint ahogy a víz kemény s száraz szirtek közt, ugy fakad s szökik a véahedt világ feldult romjai közt a kipusztíthatatlan, a mindig megújuló élet eleme; szökik, siklik s muzsikál. A háboru ki nem pusztítja, hanem inkább még bőségesebben s kristályosabban iakasztja.

Ha az Istennek tényleg ily szándékai vannak a háboruval, akkor tűnik botránkozásunk, leohad lázadásunk s alázatosan bár, de bizalommal rebejük, hogy tehát szenvedéseinkkel s pusztulásunkkal is szolgálhatjuk az ő szándékait s építhetjük ki az ő országát; már pedig azért nem panaszkodni, hanem azt megállni, elviselni s meghálálni illik. E nagy illendőség nagy bölcsesség s nagy hősiesség.

igazságos! Tökéletes községi autonómiával bírnak és román nyelvű iskoláik sokkal jobbák, mint a mieink. Erdély románjainak helyzete bizony nem ilyen rózsás és sok kívánnivalót hágy, főleg politikai tekintetben; de tagadhatatlan, hogy az ő helyzetük is igen sokkal kedvezőbb, mint a miénk. Ezenkívül tudjuk, hogy Erdély lakossága alig felérésében román és mindenki beláthatja, hogy a Romániával egyesített Erdély rettentő nemzetiségi küzdelmeket idézne fel és Romániát magát feltétlen végpusztulásba döntené.

Hanem a Kelet és a Balkán békéje mindaddig állandó nem lehet, míg Oroszország alattomos expanzió-törekvése népek és fajok közt állandó gyűlöletet szít.

Így a monarchia elleni hangulat hazánkban egészen új és mesterségesen táplált dolog. A román nép és a román sajtó negyven év óta egyenlő szeretettel és örömmel nézte a szomszédos birodalom virágzó fejlődését. E hosszú korszakban Oroszország volt mindig az ősi ellenségünk. Elvette 1878-ban Bessarabiát és azóta középkori tirannizmussal oroszosítja ezt a tiszta román tartományt, ugy hogy ott ma már nincsen se román templom, se román iskola. Csupán a szerencsétlen második balkáni háboru vetett hát minket a triple entente és az orosz moloch karjaiba. S az az örület, mely esztendővel ezelőtt a Bulgária ellen való igazságtalan háborura ösztökölt, most még sokkal nagyobb vétekké és veszélybe akar sodorni.

Pedig emlékezünk rá, hogy Oroszországból fenyegeti Romániát a legnagyobb veszély.

Ezek után talán mondanom sem kell, hogy a monarchiát támadó háboru a román nép előtt egyáltalán nem népszerű idea. Csak az ultra-reakcionárius körök vágnak rá, kiket Filipescu, a román junkerek diszpédánya vezet. Ez a reakciós nagybirtokososztály külháboruval akarja elejét venni a kiéhezett polgárság lázadásának.

Hogy Romániában háboruról beszélni micsoda lelketlenség, azt csak akkor foghatjuk fel a maga súlyában, ha tekintetbe vesszük, hogy Románia évi bevételé 1200—1500 millió frank; ebből pedig 600 milliót, tehát negyven perczontot a hadsereg és a tisztikar emészt föl!

A háboru hívei Filipescu emberein kívül

legfőlebb a katonatisztek és hadiszállítók, nem szólva Take Jonescu-ról, aki párt nélkül maradt és aki a román Boulanger szerepére vágyódik.

Amicsoda rettentő lármát ütnek, az ember nem is gondolná, mily kevesen vannak Romániában a háborucak hívei.

Hanem felhasználnak minden rendelkezésükre álló eszközt! És itt nem hallgathatjuk el, hogy a lázító agitációban a román sajtónak elsőrendű és igen csunya szerepe van.

De egy Ausztria Magyarország elleni háboru oly hihetetlen monstruozitás és a nagy tömegnek annyira idegen és antipatikus dolog, hogy hátározottan állíthatjuk, miszerint a béke érdekében való megfeszített munkánk nem maradhat eredmény nélkül.

És e hazafias s egyszersmind szociáldemokrata törekvéstünkben őszinte köszönettel tartozunk az olasz szociáldemokrata pártnak, melynek sikeres békeakciója világító példa nekünk s nemcsak Itáliát menti meg egy igazságtalanul kezdett háboru borzalmaiktól, hanem egy egész világ békéjét segíti elő.

Levél a harctérről.

— Oroszengyelország. —

Egy székelykereszturi derék kereskedő a következő levelet küldte a harctérről, a hol most mint gyógyult sebesült küzd a fázélt:

— Küldöm a Rédl ezredes-féle térképét, a mely annak idején olyan nagy port vert volt föl. Több mint egy fél éve, hogy benne vagyok a háboruban; ezen fél év alatt annyit tanultam, hogy igazán mondhatom, ez a legnagyobb iskola, nemcsak nékem, hanem ezer meg ezer embernek. Most tudjuk csak, hogy mi a haza, de hála a jó Istennek, igen örvendek, ugy látszik az oroszok ereje kitombolta magát, az óriási veszteségeket megérezték. Most következik a vég, a legjobb hír árasztott el mindyájunkat: az oroszokat az egész vonalon visszazsoritották ugy a németek mint mi.

Nem lehetetlen, hogy ugy áll a dolog, mint a hogy — ha jól emlékszem — Boroevics tábornok mondta, a háboru elején a mi hadseregünk ugy aránylott az oroszhoz, mint egy a háromhoz, most ugy aránylik, mint egy a kettőhöz; tavaszra egyformán fogunk állani és akkor miénk a győzelem. Az a most pedig már régen volt ugy, hogy a harmadik állomáshoz közeledünk. Am az ember-anyagot illetőleg még a mi monarchiánk sem trült ki. Németország még rém sok katona-sággal rendelkezik. Oroszországban van ember-anyag, de a kiképzés és a municzió hiányzik.

Ez csakugyan az ész győzelme lesz a nyers erőn. Ha ezt a háboru befejeztük, akkor egy hosszú békét remélünk. Sok-sok tanulsága lesz ennek a háboruak. Az embereket komolyabbá teszi; belátják, hogy sok mulasztást történt a multban. Sok volt a lézengő és a naplopó, a kik nemcsak önmaguknak ártottak, hanem elhanyagolták azt a komoly rendszeres munkát, a mely a mi hazánk ügyét előre vitte volna. Hányan vannak még, a kik nem értik, hogy a hazának szüksége van a mi munkánkra, eszünk és kezünk munkájára. Senki sem mondhatja, hogy az ő tere oly szűk, hogy azon semmit sem tehet a hazáért. A legcsekélyebb jól elvégzett munka a nemzet értékét növeli. A legkisebb körben teljesített polgári kötelesség nagyot lendít az ország sorsán. Több lesz egy megelégedett polgárral az országban, mert csak a munkás élet ad megelégedést.

Csak örülhetünk, hogy az elpusztult lézengés vádjá nem érheti a munkás osztályt, a melynek, ha nem dolgozik, a mindennapi kenyere hiányzik. De ebben az osztályban is lehet haladás: hányan voltak, a kik kényszerűségből dolgoztak, nem hivatásból, a kötelességteljesítés szeretetéből, pedig az ilyen ember önmagának is árt, mert a boldogságát csökkentti, csalódásnak is, a mely az ő sorsa mag nem szűnő pauszoklását és sopánkodását kegytelen hallani. No meg az a munka sem olyan, melyet az ember kényszerűségből végez, mint az, a mit szives örömmel vállal.

De tanulni kell ebből a komoly háborúból mindenekelőtt a mi középosztályunknak. A lézengőknek centruma volt ez. A munka paraszt-nak való, lehetett hallani. Pedig még inkább az uraknak való. Hiszen mindenkinek életvívátása, rendeltetése, hogy az Istentől kapott tőkét kama-

toztassa, a tőle kapott képességeket munkába hozza, a tőle olyan bölcsen felszerelt gépeket üzembe hozza. És állítom, hogy a középosztály-nak még jobban kell dolgozni, mint a munkásoknak, a kik kezükkel dolgoznak, mert az ősz munkája fontosabb munka: az irányítja a kezek munkáját is. Földművelésben, iparban, kereskedelemben az ész ért el soha nem álmodott sikereket. És a háboruban is jobb lenne, ha abból a kitűnő észből még több volna most.

A németektől ezen a téren is tanulhatunk. De a mi jellemünk olyan, hogy hamar dicsekszünk, hogy szívesen tulbecsúljuk képességeinket, csak azért, hogy dolgozni ne kelljen.

Most a háboru megmutatja, hogy a mit az egyes ember vétett, azt a haza ellen vétette. Sokan voltak, a kik a hazáért lelkesedtek béke idején, szövérágokkal és nemzetiszínű szalagokkal és azt hitték, hogy egyébként nem is lehet

a hazát szeretni. Ugy gondolták, hogy a haza egy őrös való, melyet szokás és kell magasztalni a költők valamennyi szövérágával. Pedig a haza a pótlárok összessége, a nemzet, a melynek jóléte vagy nyomorúsága az egyesek munkájától függ. Azért állanak össze az emberek, hogy egyesült erővel keressék eredményesen azt, a mire mindegyiknek szüksége van, a mi családjának jólétét előmozdítja.

Minden egyes polgár, a ki bármely kötelességét nem teljesíti, egy alkalmatlan csavar az ország nagy gépezetében, mely az egésznek működését hátráltatja. Most a háboruban lehet látni, hogy kell ott mindenkinek összejátszani, hogy a vállalkozás sikerüljön.

De elég ebből, reméljük, hogy egy új kor fog bekövetkezni a mi szeretett hazánkra.

Isten önökkel
Bacsics József.

A város élelmezése.

— Városi közraktár és hatósági husszék. —

Székelyudvarhely, 1915. feb. 19.

Nagyszámu közönség részvételével folyt le az az értekezlet, amit a tisztviselők egyesülete ezen a héten a drágaság és a közlelmezés ügyében tartott. Megvolt a nagy oka is ennek a nagy érdeklődésnek, mert mindenkit közelről döbbenett meg az az állapot, hogy a középiskolai benlakások élelmezése kifogyott, s a kereskedésekre és piacra szorult fogyasztók napokon keresztül nem juthattak liszthez és kenyérhez.

Az állapotok idefejlődése mindenkit gondolkodásra kell, hogy ejtsen, s minden felelős tényezőnek gondoskodnia kell a komolyabb szűkölködés megelőzéséről. Tehát csak közzönettel illethetjük a tisztviselőket, ha a város *egésze* közönsége érdekében a maguk meglátásaival és öntudatosabb áttekintésével figyelmüket szorították felémeltek.

Az értekezlet eredményeként bizonyos megnyugvást is megállapíthatunk. Mert tisztázódott a baj kiterjedése, nyilvánosságra jutott a baj orvoslására tett ideiglenes intézkedés és némi tekintetben körvonalozódtak a jövőbeli teendők sorozatai. Az illető értekezletről lapunk más helyen adunk tudósítást. Mert a nagyjában való sommázást csak mintegy méltatásképpen láttuk szükségesnek.

Es e méltatás tovább fűzéseül igazat kell adnunk az értekezlet tárgyilagos felfogásának, mely a drágaságnak és a közlelmezés bajainak az okát általában a magasabb gazdasági relációkban kereste. A helyi kereskedelemről is elismerte, hogy küzködik a helyzettel és nem tud ezzel kellően megbirkózni. Megnyugvással szolgálhat ez az állapont a tisztességes közvetítő kereskedelemtől, hogy senki sincs, aki mesterséges igaztató támasztana ellene. Ellenben annál biztosabbnak, igazabbnak és kirívóan kell találnunk azt az ítéletet, mely az ilyen nyugodt és tárgyilagos állapont mellett is egyes rossz kivételeket meg kell, hogy rójjon. Ilyen rossz kivételeknek az egészre átháruló megtévesztő hatásai, s a tisztességet is rossz színbe keverő áramlásai miatt maguknak a kereskedőknek is özetlenül kezelt kell fogniok a fogyasztó közönséggel.

Mi ezen az uton kivihetőnek tartunk olyan tömörülést, mely Székelyudvarhely város közlelmezését ezekben a nehéz időkben minden fenakadástól mentesíteni tudja.

Létesítsen a város maga hatósági közraktárt, mely készleteit beszerzési áron adná tovább s a kereskedők innen vegyék át kisérsítésre az egyes anyagokat és a kisérsítésben elégedjenek meg a legönzletlenebb árakkal. Így képzeljük mi annak a közraktárnak a tervét, melyet éppen a tisztviselők értekezlete vetett föl, s amelynek megvalósításáért az értekezlet kérésrel is fordul a városhoz. A hatósági jellegű közraktár az országos rekviráció anyagához is könnyebben hozzájuthat, s más vidékek hatóságaihoz is társhatóságilag fordulhat ellátásokért. Ilyen közraktár az egész város fogyasztási igényeit is számon

tudja tartani, hivatalos hálózatával pedig *ehhez az egészhez* mért előrelátással tudhat gondoskodni a szükségletek egész tömegéről. Ez uton tehát biztosítva lenne a szükségletek folytonos ellátása.

Másrészt a közraktár anyagának és alapárainak az ellenőrzött volta kizárja a túlzott spekulációk szárnyalásait és fondorlatait. Minden fogyasztó a közraktár kitett mintáihoz és egyéb megezábott mértékeihez hasonlíthatja a maga vásárlásait, s így módja lesz észrevennie, ha károsítani akarják, vagy módja lesz megértenie, hogy nem cealták meg rossz keverékekkel. A közraktár így a közvetítés és fogyasztás megnyugtató irányítója fog lenni.

A közönség rémüldözéseit is csak ilyen közraktári intézmény folytonos működése tudja elsimítani. Mert az igen helyes föltevés, hogy Magyarországban kenyéreneműje van elég, de ezt a föltevést a kiskereskedelem se ebben a városban, se más városban nem tudja érvényre juttatni, mert a beszerzésre hiányoznak a kellő összeköttetések. Hatósági erővel azonban hatalmas összeköttetések lehet teremteni, s éppen e hatósági erő működése végett kell a közraktár. Az egyes kereskedők pedig azzal szolgálhatják a közraktár ügyét, s így közvetve a maguk üzlete folytonosságát, hogy ráirányítják a közraktár hatóságának a figyelmét az egyes beszerzési forrásokra, melyek előlük elzárkoztak, de a hatóság előtt meg kell, hogy nyiljanak.

Ami így áll a közraktár ügyére, éppen úgy áll a hatósági husszékra is. A magán husszéknek küzdeniök kell a beszerzés egyre fokozódó nehézségeivel. Az árak emiatt husneműekben is folyton emelkedő irányuak, s ez végtére elviselhetlenné válik és a mézárós iparosok elleni gyűlölségre vezet. Kell, hogy legyen tehát egy hatósági husszék is, mely az árakban az igazságos mértéket megmutassa, akármilyen magasak is az árak. De kell, hogy legyen ilyen hatósági husszék az állatbeszerzési források kikutatására is, amivel a közönség érdekén kívül a mézárós iparosok érdekét is szolgálja.

A város közlelmezése a háborus idők befejezése után is még sokáig kell, hogy nehéz helyzettel küzködjék. A hatóságnak tehát e küzdelem megvívására oda kell állania a maga legközvetlenebb tevékenységével. Ez a jelentősége annak a kívánalomnak, hogy hatósági közraktár és hatósági husszék legyen. Nem az érdekelt iparosokkal és kereskedőkkel való versenyzés, vagy azok letrérese, hanem éppen azokkal karöltve, az élelmiszerekben való piac folytonosságának a biztosítása. Ez persze a fogyasztó közönségnek legfőbb érdeke. De éppen olyan elsőrangú érdeke az illető kereskedőknek és iparosoknak is, mert üzletüknek megállása és szakadozottsága, s az üzletük iránti rossz vélemény felbérése keletkezik abból, ha ők folytonosan és becsületesen el nem tudják látni a piacot. Ha tehát a közraktár és hatósági husszék útján ők is kivédhetik üzletük szakadozottságát, megál-

lását és az ellenük ébredő rossz véleményeket, akkor nekik is e közintézmények sürgős létesítésére kell hatniok.

Közös együttérzéssel a legnagyobb bajokat is diadalmasan lebirhatjuk.

Hirek a harctérről.

(Budapest, febr. 19. Hivatalos.) Az orosz-lengyelországi arcvonalon tegnap élénkebb volt a harczi tevékenység, mert az oroszok a harcvonal mögött folyó mozdulatok leleplezésére a tűzérési és gyalogsági tüzelést fokozták. Ebből több szakaszon harcok fejlődtek, a melyek az előretolt orosz osztagok elűzésére vezettek.

Nyugatgalicziában harcvonalunk egyes részei támadásba mentek át és av ellenséges lövészvonal egyes előretolt állásait elfoglaltuk. A tiroli császár-vadászok saját szakaszukban meglepő rohammal elfoglaltak egy helységet, melyet az ellenség hetek óta megerősített és akadályokkal vett körül. Itt 300 oroszot fogtak el.

A Kárpátokban a harcok nagy makacsággal folynak. Nadvornától és Kolomeától északra az oroszok előretöréseit csapataink, az ellenségnek nagy veszteségeket okozva, visszautasították. A harcok hevessége fokozódik.

A déli hadszíntéren a szerbek utóbbi időben határunkon ismételen ágyúzták a nyílt városokat. E hó 10-én nehéz ágyúból Zimonyra körülbelül 100 lövést tettek; ezzel több épületet, köztük a főpostát megrongálták, polgári egyéneket megsebeztek és 2 gyermeket meg is öltek. 17-én Mitroviczára lötek. Erre a balkáni haderő parancsnoksága Belgrádot rövid időn át nehéz lövegekkel bombáztatta és a szerb parancsnokot parlamentior útján értesítette, hogy jövőben nyílt városok minden lövetésére hasonló bombázással fog válaszolni. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Szabad lyceum.

A lyceumi bizottság a sorozat hatodik előadását f. hó 14-én, a vármegyeház nagyeremben rendezte 225 főnyi hallgatóság jelenlétében. Ez alkalommal Frölich Ottó róm. kath. gymn. tanár tartott előadást a *hadviselő népekről*. Előadásában szívesen domborította ki a világháboru egyik legfőbb okát, a germán és szláv népek közti ellentétet s ezen ellentétben a kulturált germán faj fölénységét s a kulturátlan szláv faj kisebbségét. Fölújította a szláv faj régi törekvéseit Svatopluk és II. Ottokár cseh király idejéből s Oroszország fejlődését Nagy Péter csár idejéből. Az utóbbinál kezdődik Oroszország fejlődése, melynek előbbvitale örökségkép maradt Nagy Péter utódaira. A germán és szláv faj állandó küzdelemében fontos szerepet töltött be a magyarság, karöltve a germán fajjal, különösen Svatopluk és II. Ottokár világbirodalom-alapítási törekvéseinek megbuktatásában. Fajunknak a jövőben is a germán fajjal, vitéz német szövetségesülökkel együtt kell küzdenie a szláv törekvések végleges letörésében.

E kedves és tanulságos előadást Balucz Bálint művészi czimbalom játéka követte.

A szereplőknek beszéd keretében meleg köszönetet mondott Paál Sándor lyc. titkár. Az előadást a himnusz nyitotta meg és a Szózat zárta be. Perselygyűjtésből befolyt 4 K 50 fillér.

A sorozat hetedik előadása f. hó 21-én, délután 2 órakor a vármegyeháza nagyeremben fog megtartani.

Előadást tart Vajda Ferencz ref. esperes *Jótekonysági intézmények a háboruban* czimmal. Hegedűszóló játszik Szabó Gizella ref. koll. VII. oszt. tanuló. Szavai Groák László ref. koll. VIII. oszt. tanuló. A már ismertetett nemes czélra a persely ki lesz helyezve. Az előadásra a közönséget meghívja a rendezőbizottság.

A hadtestparancsnok városunkban.

Nyegován Viktor cs. és kir. altábornagy, a nagy-szebeni XII. hadtest parancsnoka, e hó 13. 14. és 15-én városunkban időzött, hogy a helybeli állomás fölött szemlét tartson. Megtekintette a tartalék-kórházat, az új baraktáborát, az irodákat és 15-én a helyőrség egy gyakorlatát néző végig. Elutazása előtt a látottak fölött teljes megelégedését fejezte ki, azzal a parancssal, hogy dicséretét napiparancs útján a legénységgel is közöljék.

Reiner Ferencz kitüntetése.

Reiner Ferencz, az udvarhelyi társadalom egyik igen rokonszenves tagja, az Agrár-bank helyi fiókjának vezetője, ki mint népfelkelő hadnagy már augusztus óta a csatatéren harcol s ott mindig példadadó, haláltmegvető vitézséggel küzdött, méltán megérdemelt kitüntetésben részesült. Mint a hivatalos lap folyó hó 13-ik száma közli: „Ő Felsőge elrendelni méltóztatott, hogy az olloség előtt tanusított vitéz és bátor magatartásáért Reiner Ferencz m. kir. 22-ik népfelkelő gyalogezredbeli népfelkelő hadnagynak a legfelsőbb elismerés kifejezése tudtul adassék.” Ezek szerint a mi jóbarátunk és ismerősünk megkapja a „Signum Laudis” jelvényt a vitézségi érem szalagján, a mihez mi s velünk együtt városunk egész társadalma a büszkeség nemes érzésével fűzzük legmelegebb üdvözlötünket és szerencsekívánatainkat.

Értekezlet a drágaság ügyében.

A kenyér és húsdrágaság biztosítása érdekében a helyi tisztviselői egyesület meghívására e hó 18-án péntek este értekezlet volt megyei székház kisebb közgyűlési termében. Az értekezlet udvarhely-megye területére kérte a buza, rozsa, tengeri és árpa hatóságok rekvirálásának azonnali elrendelését és foganatosítását a földmivélségi miniszteriumnál és azt, hogy a hiányzó kenyérliszt biztosítása érdekében a rekvirálás eredményének bekövetkeztéig is a kormány az állami készletből és rekvirálásból legalább 3 vagon lisztet, avagy annak való terményt bocsásson a városi tanács rendelkezésére. Ugron János főispán ur óméltósága szíves készségét jelentette ki, a tekintetben, hogy az értekezlet ezen kérelmének teljesülését minden tőle telhető módon előmozdítja. Ezen kérelem támogatásául hasonló kérelem felterjesztésére kérte a városi tanácsot, melyet arra is felkért, hogy a megkezdett hatósági buszrusitást legalább is a háború tartama alatt feltétlenül tartsa fenn, s hogy a gabona és lisztkészleteknek, esetleg egyéb élelmi cikkeknek a folytonos gyűjtésére és készontartására hatósági közrakttartást létesítsen. Bokor György javaslatára az értekezlet ajánlja a lakosságának s a tisztviselői karnak a házinyul-tonyészéssel való foglalkozást, ami a húsdrágaság biztosítása mellett a szörme értékesítése által igen tekintélyes jövedelemmel jár. Akik a nyul-tonyészés iránt érdeklődnek, s törzset beszerezni óhajtanak, forduljanak Puskás Lajos egyleti titkárhoz Árpád u. 28. szám.

Iparosok segélye.

A háború zavarai miatt nehéz helyzetbe jutott iparosok segélyezésére az állam intézkedésekbe kezdett, s az új jövedelemadó terhére kíván az ilyen iparosokról gondoskodni. A segélyezés ügyében a szükséges közvetítést, illetve tájékozódásokat beszerzését Székelyudvarhely területére a marosvásárhelyi iparkamara vállalta. A kamara felkérésére pedig Székelyudvarhely városi iparhatósága Sód Domokos h. polgármester elnöklésével az iparosok és kereskedők közül választott tagokkal helyi bizottságot alakított, s ez a bizottság bírálta el a segélyre jelentkező egyesek igényeit. Összesen 60 jelentkező közül 13-at talált a bizottság segélyezésre érdemesnek. Ezeket heti pénzbeli segélyezésre ajánlotta, amely segélyezés havi összege 262 korona összegnek ígérkezik. Anélkül, hogy a bizottság érdemes munkáját kicsinyelni akarnák, magáról az ilyen pénzbeli segélyezésről, az ilyesminek rendszorérvéről nem sok a véleményünk. Alamizsna-féle ez, mely a műhelyeket erőhöz nem segíti. Nyorsanyag beszerzési és munkaadás talán mégis igazibb segétségmód volna.

Előadások az üdülő katonáknak.

A katonai üdülő körház parancsnoka főkérte a román kath. főgimnázium tanári karát, hogy az üdülő katonák részére ismeretterjesztő, oktató előadásokat rendezzen. A tanári kar a felkérésnek készséges örömmel tett eleget s az előadások a múlt héten már meg is kezdődtek. Az első előadó Szemlér Ferencz tanár volt, a ki kedden, szerdán és pénteken tartott előadást Arany „Toldi” járól a kétszáz főnyi hallgatóság élénk érdeklődés mellett. Legközelebb Tamás Albert igazgató és Dr. Dobos Ferencz tanár fognak előadást tartani a természetrajz, illetve a történelem köréből.

Győzelmeink ünneplése.

Azok a nagy szerző s a háború további folyamán ránk nézve a lehető legkedvezőbb eredményt ígérő nagyszerű győzelmek, melyeket katonáink a német sereggel vílvitve küzdöttek ki a Mazuri tavaknál, a Kárpátokban és Bukovinában, határtalan örömet kellett mindonfelé. Németországban, Ausztriában s hazánkban is nem egy helyütt zászlódíszet öltöttek az utcáik, kivilágították a városokat s lelkes tömegek üjongó menetekben ünneptelték a hőseket, akiknek önfeláldozó vitézsége ilyen diadalokat aratott. Az ünneplésből Székelyudvarhely város is kivette a maga részét. Házi ezredünk teljes zenekara csütörtök és péntek este lampionos menetben, vidám zene mellett vonult végig a város utcáin s a zenét kíséző óriási tömeg a szünetek alatt viharos lelkesedéssel éljenezte a királyt és a hadsereget. A főispáni lakás előtt a zenekar mindkét este több darabot játszott s első este a főispán az összegyűlt polgárság ismételt óhajára az ünneplő tömeghez beszédet is intézett, melyben a meleg érzés hangján emlékezett meg a győzelmek kivívó hős katonákról s méltatta azt a mindeneket leb író hatalmas erőt, mely a kettős szövetség meg nem ingatható szilárdságon alapul s mikor befejezésül ősz királyunkat éllette, az esti csendben zugó éljenzés hangzott át, mely sokáig nem akart s nem tudott elülni.

Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, görgényszentimrei özv. Borbély Istvánné szül. Jancsó Rozália 88 éves korában e hó 14-én végső elgyónulás miatt jobblétre szenderült. Az elhunytban Bod Károlyné, Bod Károly ny. kollegiumi tanár neje szeretett édesanyját gyászolja.

Megvakult katonák segítése. A borzalmas háború legszerencsétlenebb sebesültjei kétégy kivül a megvakult katonák, a kikre további életük folyamán a vakaság örök ójszakája borul csak azért, mert azent önelszánással harcoltak és véreztek az igazság győzedelmes viláosságáért. Ezeknek a hős mártiroknak nem elég az egyszerű segítség. Ezek számára akkora pénz-alapot kell a magyar társadalomnak gyűjtenie, hogy minden inségtől szabadon élhessenek közöttük, a kikert legdrágább kincsetket, szemüklvilágát mindenkorra elvesztették. Az osztrákoknak 280 000 koronájuk van már megvakult katonáik javára. Nekünk még csak 75.000 koronánk. Ezért most az Országos Hadsegélyző Bizottság jöleklő adakozásra szólítja föl a magyar társadalmat azzal a komoly meggyőződéssel, hogy ha mindenki csak egy koronát ad, a megvakult magyar katonák sorsa egyszersmindenkorra biztosítva van. A háborús jöteklőnyokodás ezen módjára mi is teljes bizalommal hívjuk fel olvasóink s a vármegye közönségének szíves figyelmét. Az „Udvarhelyi Híradó” készséggel fogadja és nyugtázza ezeket az adományokat is, melyeket különben az Országos Hadsegélyző Bizottság (Budapest, Képviselőház) „Vak katonák” címén Simonsits Elemér ügyvezető elnök kezébe kell beküldeni.

Háborús előadás. A homoródszentpáli áll. el. isk. tanulók tanítóik vezetésével a népház nagytermében f. évi febr. 21-én a háborúban elesettek árvái javára ének, zene és szavallatokkal egybekötött színelőadást tartanak. Színrekerül „A négylevelű lóhere” és „Az itthonmaradtok”, ezindarab.

Tilos a fehér kenyér.

A hivatalos lap a kormánynak egy újabb rendelkezést közli, a mely az eddiginél is jobban megszigorítja a buzalisztból való kenyérsütést. A rendelet szerint kenyér vagy más sütemények előállításával ipar- vagy kereszszorúen foglalkozó vállalatok, üzemek, üzletek vagy egyélek kenyérnek vagy más süteménynek előállításához buza- vagy rozlisztet, vagy ezeknek árpalisszittel való keverését csak úgy használhatják, továbbá a már kész tésztát megsütésére csak akkor fogadhatják el, ha a felhasználó lisztmennyiségnek legalább 50 százaléka kukoricaliszt. Másmilyen kenyeret vagy süteményt tilos forgalomba hozni. Olyan helyeken, a hol kevés a kukorica, a buza- vagy rozlisztet olyan arányban kell felhasználni, hogy az egész keverékben legalább 25 százalék burgonya legyen. Ezeket a rendelkezéseket a kormány ott, a hol szükséges, a magánháztartásokra is kötelezőknek állapíthatja meg. A rendelet alá nem esik: az a czukrász-sütemény, a melynél a liszt nem éri el az egész mennyiség 50 százalékát; a buza-, roz- vagy árpalissz felhasználása nélkül előállított mindennemű sütemény; a vizes zsemlye; a kórházak, üdülőházak és gyermekeket vagy betegeteket ápoló egyéb intézetek szükségletére készült és a katonai parancsnokságok által megrendelt sütemény. A rendelet mezegezőit két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetik. A rendelet márciusul hó 1-én napján lép életbe.

A társadalom áldozatkészsége.

Katonáinknak téli ruházattal való felszerelésére Meindl Margit a székelykereszturi áll. segélyezett közszéi polg. leányisk. igazgatónője az ottani polg. leányiskolai övendékek adományaképen 9 drb. hósapkát és 25 pár érmolegitőt küldött a kir. tanfelügyelőséghez, mely a jöteklőny és szorgalmas kezű kis lányok munkáját rendeltetési helyére juttatta.

Az „Udvarhelyi Híradó” szerkesztősége újabb a következő adományokat vette és hálásan nyugtázza: Gaspár Béla plebáos a Küküllő-Keményfalván rendezett két előadás jövedelméből: A Vöröskereszt egylet javára 40 K, a Vörös Félhold részére 20 K, Szakács Károly a Vörös Félhold részére 5 K. Az adományokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

A harcstéren megvakult katonák részére Maráth József 3 K., Maráth Aranka 2 K.

Elszámolás.

A következő sorokat vettük: A szombatfalvi Gazdakör által 1915. február hó 13-án rendezett bazafias ünnepélyen felülfizettek: Szöllősi Samu 10 K, Dr. Hinkelér Ernő, Sebesi János 5—5 K, Szabó István, Csató Imre, Hlatky Miklós, Barkóczy Albert, Dr. Hinkelér Ákos, Szabó István kir. ügyész 2—2 K, Beké György, Jakab Antal, Fodor György, Vajda Ferencz, N. N. Dr. Nagy Lajos ügyvéd, Lux százados, Kövesdi (Budapest) 1—1 K, Szabó Ferencz 50 fill., Imre Gergely 40 fill., Pap Sándor 30 fill., Appel János, N. N. 20—20 fill. — Az estély tiszta jövedelme a felülfizetésekkel együtt 142 K 36 fill. volt, melyet a Gazdakör beszolgáltatott a főispán urnak.

Uj polgári őrség.

A háborús viszonyok folytán alakítandó polgári őrségek szabályzatát a belügyminiszterium az egész ország területére nézve egységesen állapította meg. Ezért szükségessé vált, hogy a városunkban már korábban alakult, de a katonai behívások következtében nagyon megfogyott polgári őrség a belügyminiszteri szabályzat értelmében újra szerveztesse. Szakács Zoltán rendőrfőkapitány felkéri önélfogva mindazokat, kik a polgári őrség tagjai óhajtanak lenni, hogy ebbeli szándékukat nála folyó évi február hó 22-én déli 12 órajig jelentsék be. A polgári őrség szabályzatát folyó évi febr. 21-én vasárnap d. u. 3 órakor a vármegyei ház nagytermében tartandó értekezleten fogják ismertetni, melyre az érdeklődőket ezuton is meghívják. A polgári őrség szervezését a közrend, közegészségügy és más hasonló fontosságú rendszeti feladatok toszik szükségessé. Hiszünk, hogy a város itthonmaradt férfitáklói a polgári őrségbe való belépésükkel minél számosabban fogják a font feladatok teljesítését elősegíteni.

Nyugtázás. Felkérteünk a következő sorok közlésére: A székelyudvarhelyi áll. polgári leányiskola igazgatóságához az utolsó nyugtázás óta a következő adományok érkeztek be: Esztergár Bálintné 2 hősapka, 3 pár érmelegítő, a Vörös Kereszt-egylettől 3 drb meleg ing, 13 pár érmelegítő, 4 pár térdvédő, 1 hősapka. Az intézet pamutjából kötötték: Lukács Lajosné 2 hősapka, Vajda Emma 2 hősapka, Sterk Margit 4 pár érmelegítő, Maráth Aranka 2 hősapka, Görgeyi Károlyné 3 pár érmelegítő, özv. Zayzon Ferenczné 1 pár térdvédő, Simó Mária 2 pár érmelegítő.

A katonák cigarettájára adakoztak: Mátéffy Domokos 400 drb cigaretta, Bakóczy Károly 4 K. A polg. leányiskola növendékei közül az uzsonna pénzükből 100—100 drb cigarettát gyűjtöttek s azt a katonák részére átadták: Szébeny Magda, Pap Zakor Anna, Ferenczy Klára, Gálffy Zuzsika, Jakab Irén és Székelyhidy Gizella I. oszt. növendékek.

Adakozunk! Letettem a könyvet, Fáy meséit olvastam. Meseket? Alkalmas arra ezen kijelentés, hogy a kérdő és felkiáltójelnek egész seregét sorakoztassa fel a gondolkodás utjain. A megdöbbentő valóságok idejében mesék országában szórakoztató, gyermekes játék dőlátókat rendeznek? Most, amikor eső helyett láthatatlan uton és módon levegőre, világra, agyvelőre, és a szívre egyképpen vér hull, vér fröccsen és egyszerre véres lesz a szív, az érzés, a világ s mi irtózatosan szenvedünk. Igen, de: hibás felfogás az, hogy a mese hazugság, gyermeknek való. A mese a az egész költészet mély igazságok kifejezése, de költői formában. Ezt úgy előjárnában. S most leírom a mesét: Egy majomcsoport égő tűzrakásra talált, melyet emberek hagytak az erdőben: örvendezve tombolt körütte, de rákának s azt új fával éleztetni elfelejtette. Mi lett belőle? Pielógott egy darabig a szeretett tűz, de lassunkint elaludt, busan sompolyogtak el helyéről a gyáva majmok. Hazámfiak — folytatja tovább Fáy — nem így vagyunk-e mi eleink dicőségével? Lángol az arcunk annak emlegetésén a taposunk a játékszínen a magyar dicsőségnek, de fát algha keveset nem rakunk a tűzre... S most alkalmazzuk!

Ugy-e vannak betűk, amik nem hallgatnak. Sorok, amikben jajkiáltás, ézengés, gyászharang hangzik! Sorok, mik a fekete posztóval bevont dobok hangján dühöngnek.

Egy új világ, egy új kor basadt reánk. Az emberi hekatombák ismét megújultak a földön. S nyomukban oly érzelmek fakadtak, melyek egész eddigi életünkben ismeretlenek voltak előttünk. S köztük van a szeretet érzelmé is, amely megtisztult, önfeláldozóan ragyog...

Egy diadalkoszorút csillagokból lát mind a két fél maga felett ragyogni, a egymásfőle igyekszik emelni fejét, hogy melyik éri el azt hamarabb? A győzelemmel pedig az élet életemtáris erejével fog feltámadni mindaz, amiért a béke napjaiban élünk: az ideális javak, a jogállapot és a népszabadság tavasza. Amiért nemcsak a katonáknak, de nekünk is harcolnunk kell. Bölcsen mondja Apponyi: „Katonáink megteszik kötelességüket, ők csakugyan ténytörők a harcsterén. De a harcsterén mögött foly a nemzetek zajtalan mérkőzése. Ott a balsámgvetésben tenisztott földnyer csatákat: itt a nagyobb türelem, az elszántabb kitartás áldozatkészség, a szigorubb önfegyelmérés győz. Ami ott történiik, az meddő áldozat, ha itthon szilárdul nem állunk.”

Ezen gondolatok közt adom át a küküllőkevényfalvi hívek adományát: a 60 koronát, amely egy színjáték és egy háborus előadás tiszta jövedelme, azon kéréssem kapcsán, hogy ezen összegből 40 kor. a „Magyar Vörös Kereszt Egylet” részére, 20 kor. pedig a „Vörös Félhold” javára fordítsák.

Szegény néptől gazdag adomány. Az Isten fizesse meg nekik.

Küküllőkevényfalva, 1915. febr. 18.

Gáspár Béla, plebános.

Levél a moziról. A következő levelet kaptuk: „Tekintetes Szerkesztő ur! A mint ön is jól tudhatja, a mozi most a mi egyetlen szórakozásunk. Hetenkint egyszerű szíves örömezt meggyük és rajuk le fillereinket, hogy egy-két órát csendes mulatással eltölthessünk. A mozi vezetősége sem igen panaszkodhatik. Délután is, este is annyi a közönsége, hogy a befolyó jövedelemmel méltán megelégedhetik. Ha nem így állna a dolog, már rég becaukta volna az üzletet. Szóval a mozi működik és jövedelmez. Mi, naiv közönség azonban az utóbbi időben arra a szomorú tapasztalatra jutottunk, hogy a mozi a neki jutottat koronák és fillerek ellenében nemcsak hogy nem szórakoztat, ellenkezőleg — bosszant, sőt botránkoztat. Legalább is azok, a kik a mult vasárnap az esti előadásra megjelentek, erről kellett hogy meggyőződjenek. A hozzá nem értés minden lehetséges baklövése tobzódott a

kis mutogató-fülkében. A különben nagyon érdekes film hol fordítva jelent meg a vásznon, hol nagy zajgással grott ki a tengelyéből, hogy aztán csiga-lassusággal, majd meg örült rohanással újra utnak indulhasson. A közönség pedig csak tűrt és boszankodott csendesen. De tizenegy óra után a türelemnek is vége szakadt s mikor a kicsi fülkéből ráadásnak „tíz perc szünet”-et helyeztek kilátásba, mindeokki futott és menekült, a merre látott. Szóval a közönség jogos méltatlankodással ott hagyta az előadást. Hát ez nincs így jól. A közönség, a melynek a pénzt elfogadják, teljes joggal megkívánhatja, hogy cserébe kifogástalanul jó és élvezhető előadásban részesítsék. Ha pedig a mozi vezetősége ez irányban áldozatokra nem hajlandó, akkor sokkal célirányosabban cselekszik, ha mozi előadásait beszünteti. Inkább semmit, mint rosszat, vagy a jót is rosszul. Ennyit a közönség és a mozi jól felfogott érdekeken. *Egy olvasó.*”

Kitüntetett székely cselédek. A budapesti „Székely Egyesület” a bankházi Ács Károly-féle alapítványból a folyó évben a következő hű és szorgalmas Udvarhely vármegyei cselédek részesültek 40—40 kor. jutalomdíjjal és elismerő oklevélben: Nagy Sándor (Székelyudvarhely), Máté János (Atyha), Hajdó Ferencz (Nagygalambfalva), Bicsák Ferencz (Vargyas), Antal Mária (Felsőboldogfalva), Kovács Mózes és Csáki Sándor (Fiatfalva), Tóth Róza és Tóth Klára (Gagy) és Menyhart István (Erked). A folyó évben — a mult évektől eltérően — 7 helyett azért részesült kivételosen 10 udvarhelyvármegyei cseléd jutalomban, mert a szomszédos Háromszékvármegyeiből elég pályázó nem jelentkezett.

A hazai ökör. Egy marosvásárhelyi urinó meséli el kedves, közvetlen leveleiben:

— Az én uram — mondja a szép asszony — egy tábori kórház parancsnoka. Ott van a kórházával mindig a front mögött, s csak amikor némi szünet áll be a hadakozásban, akkor marad hátra betegivel néhány napra. Most egy kis orosz falucskában van, mélyen bent Lengyelországban.

A napokban fogytán volt a hus, elküldötte egyik trétkatonáját a legközelebb eső vágómarhatelepre néhány ökörért. A katona utnak indult, a tiszt pedig — nem lévén éppen sürgős dolga — kevés tártatva utána indult. Majd csak maga is megnézi az ökröket, hogy jó husos legyen, betegnek való.

Odaér a telepre, s majd hogy gyökeret nem vert a lába. Mert furcsa volt nagyon és megindító, amit látott. Ott áll az ő trétkatonája egy ökör mellett könnyes szemmel, remegő testtel, a öleletti, csókolgatja, becéző szóval szölonogatja a nagy behemótállatot.

A tiszt csak nézi:

— Mit csinálsz, te bolond ember!

A katona meg lelkesen mondja:

— Hát nem ösmeri meg, hadnagy uram! Hisz ez a Bojtos! Az én falumból való, Besztercze mellől, az én sógórom istállójában állott.

Es öleletti, csókolgatja tovább az ökröt. Azt a nagy darab oktan állatot, amely kedves volt neki, szép és drága, jó és okos, mert az ő falujából való, az ő hazájából.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági egyesületől.

Ad 58—1915.

Értesítés.

A földmivelésügyi min. 46588—1915. sz. leiratával értesíti a szőlőbirtokosokat, hogy elkezdte 30 vagron rézgáliczot szőlő permeterési célokra beszeresztetni, melyből a szőlőbirtokosok saját szőlőjük permeterezésére holdankint 15 kgmot rendelhetnek 1 K 21 és fél fill. árral a Magyar Mező Gazdák szövetkezeténél a vármegye Gazdasági egyesületnél kapható bejelentési ívek felhasználásával; miről az érdekeltek azon felhívással értesítettnek, hogy megrendeléseiket minél rövidebb idő alatt tegyék meg, mert nincs kilátás arra, hogy a fontebb említett 30 vagonnal a hadvezetőség több rézgáliczot bocsásson a birtokosok rendelkezésére, s a ki ideje korán nem intézkedik, nem fog rézgáliczhoz, — ami nélkül szőlőtermésre alig van kilátás — juthatni.

Székelyudvarhely, 1915. február 19.

Az elnökség.

Ad 60—1915.

Felhívás.

Az O. M. G. E. ezúton is felkéri a gazdaságoságot, hogy a háborus állapot kellemetlenségeit, a hiányos vagy hibás intézkedésekből eredő károkat, a gazdákat ért zaklatásokat, melyek a lovak, marhák, élelmiszerek fogatok requirálása, a közlelemezés ellátása, a mezőgazdasági munka folytonosságának biztosítása körül felmerültek, vegyék jogyzékba, hogy a háborus állapotok után életbe léptetendő törvényes intézkedéseknél ily alapul szolgálhassanak, melyek jövőben az ily állapotokat megelőzzék.

Tapasztalataikat, feljegyzéseiket bocsásásák a vármegyei gazdasági egyesület utján az O. M. G. E. rendelkezésére.

Székelyudvarhely, 1915. február 19.

Felolós szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. Flia könyvnyomda.

Hirdetmény.

A Székelymuzsna és vidéke állattenyésztőinek szövetkezte felszámolásában még felszámoló bizottsága közhírré teszi, hogy az 1914. év **december hó 20-án** tartott közgyűlésen a felosztást elhatározta.

Felhívja tehát a szövetkezet hitelezőit, hogy a K. T. 249. §. 2-ik bekezdése értelmében követeléseiket e hirdetmény közzétételétől számított 6 hó alatt a szövetkezettel szemben érvényesítsék.

Felszámoló bizottság.

MEGHÍVÓ.

A Zetelaki Gazdasági Takarékszövetkezeti Részvénytársaság

1915. évi március 6-ikán délután 4 órakor

— Zetelakán, a községházában tartandó —

III-ik rendes évi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a zárszámadások bemutatása.
2. A tiszta nyereség felosztása.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentése iránti határozat.
4. A felügyelőbizottság megválasztása.
5. Esetleges indítványok.

Figyelmeztetés. Az alapszabályok 11. §-a értelmében a közgyűlésen az a részvényes vehet részt, ki egy vagy több részvényt 3 nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztáránál letétbe helyez.
A 16. §. szerint a közgyűlésen csak olyan indítványok tárgyalhatók, melyeket az indítványozók az igazgatóság-nak legkésőbb a közgyűlés előtt 5 nappal írásban bejelentenek.

Zetelaka, 1915. február 18.

Az igazgatóság.